

ASŪNIEŠI GRĪVAS PĻAVĀS?

Pa 1919. gada marta notikumu pēdām

Vācot pagastos informāciju par vietvārdiem, kā „blakusprodukts” nereti sakrājas arī novadpētnieciska rakstura materiāli. Šoreiz tie ir stāsti par 1919. gada marta notikumiem toreizējā Daugavpils apriņķa Asūnes pagastā, kuru smagi skāra lielinieku represijas. Kulminācija tam bija 16 zemnieku aizdzīšana uz Daugavpili un nošaušana. Divi no viņiem laimīgā kārtā palika dzīvi un atgriezās mājās. Viņu liecības zināmu iemeslu dēļ cirkulēja galvenokārt cietušo ģimeņu un viņu paziņu lokā, līdz 20. gs. 90. gados viena no cietušo mazmeitām pierakstīja šīs atmiņas, restaurējot arī gandrīz visu nošauto uzvārdus. Šie uzvārdi, izrādās, ir atrodami 1919. gada 2. aprīļa avīzē „Krasnoje Znamja”, Daugavpilī 27.-28. martā nošauto „baltgvardu” sarakstā. Līdz ar to asūniešu atmiņu stāsti sniedz jaunu informāciju par tālaika notikuma apstākļiem. To savukārt papildina 20. gs. 20.-30. gadu presē publicētās atskaņas, kā arī 20. gadu tiesu materiāli nošauto asūniešu lietā Valsts Vēstures arhīvā.

Izglābušos zemnieku liecībās kā šaušanas vieta minēts Daugavas kreisais krasts. Spriežot pēc tālaika topogrāfiskajām kartēm, tas varēja būt pļavās starp Grīvu, dzelzceļu un Daugavu. Piederīgo tuvinieki 20. gs. 20. gados bija atraduši kapavietu, nožogojusi to ar sētiņu un uzstādījuši krustu. Vēlāk bijis uzstādīts arī pieminekļis (varbūt citā vietā, Daugavas labajā krastā?) ar nošauto (visticamāk, arī daugavpiliešu) vārdiem un uzrakstu: „*Sarkanā terora upuri*”. Pēc 1940. gada pieminekļis ticis iznīcināts un līdz šim nav izdevies atrast kādas norādes par tā atrašanās vietu, kā arī par nošauto asūniešu kapavietu.

Ar ziņojumu par minētajiem notikumiem LĢIA Toponīmikas laboratorijas leksikogrāfe Otilija Kovalevska piedalījās 2013. gada 22.-23. novembrī Kalkūnē rīkotajā starptautiskajā zinātniski praktiskajā konferencē „Kalkūni, Cilvēki un notikumi”. Piedāvājam ieskatu konferencē prezentētajā materiālā. Ja Jums, cienījamie lasītāji, ir kādas precīzākas ziņas par šo 1919. gadā nošauto asūniešu kapavietu vai izpostīto piemiņas zīmi, lūdzam rakstīt uz otilija.kovalevska@lgia.gov.lv.